

Pohádka o pohádce.

V jedné vesnici žila žena. Bydlila ve velkém kamenném domě s červenou prejzovou střechou, která svítila v slunci a bylo jí vidět široko daleko, protože dům stál na kopci. Ta žena byla bohatá; ale nebyla šťastná. K čemu byl jí prostorný dům, rozsáhlá zahrada a truhlice, plné zlata, když nebylo nikoho, kdo by běhal v zahradě za motýly a hrál si v chladném stínu sání, když všude byl klid a prach usedal na krásná křesla a stoly ve velkém domě. Žena byla bohatá, a přece byla chudší než nejchudší podruhyňe ze vsi.

Častokrát chodívala žena z kamenného domu mezi nízkými doškovými chaloupkami na náves a tam - ukryta ve stínu starého kaštanu - dívala se na děti chudých vesničanů, které se s křikem a jáсотem probíhaly kolem mělké a blátivé louže. A pak se smutně vracívala do tichého domu, kde nebylo zvuku kromě praskotu starého nábytku a tichého dupotu myších nožiček ve sklepě.

A tu ta žena klesla na kolena a plakala dlouho do noci. Stále doufala, ale její touha po dítěti se nesplňovala. A tak jednoho dne rozdala žena své zlato mezi děti ve vesnici, uzamkla velký, smutný dům a odešla do světa.

Dlouho a dlouho šla, přes hory a doly, přes řeky, přes lesy a stráně, až jednoho dne přišla do krásného údolí. Na jedné straně stál vysoký borovicový les a v kořenech těch mohutných, tmavěrudých stromů kvetl fialový vřes. Dolů po svahu se táhla smaragdově zelená louka a na jejím svěžím koberci stálo několik bělokorych bříz. Třetí stranu toho půvabného koutku tvořilo žitné pole. Klasy tmavě zlaté, těžké zrnem, klonily své hlavy k modrým hvězdám čekenek, jež kvetly na mezi. Tu a tam zvedal svou ohnivou hlavičku rudý mák.

Unavená žena ulehla na trávu ve stínu březového hájku a usnula. A měla divný sen. Zdálo se jí, že k ní přistoupila bytost, celá zahalená v růžové závoje. Na zlatých vlasech měla věnec z nejkrásnějších květů, jaké si člověk může představit. Klekla si vedle spící ženy a tiše pravila:

" Já znám tvoje přání. Dala bych ti dítě, ale nemám z čeho je udělat."

V tom rozšuměla bříza svou korunu a k ženě dolétl sladký, flétnový hlas:

" Já mu dám své tělo."

A borovice řekla:

" Já mu dám svou sílu."

A tráva řekla:

" Já mu dám svou svěžest."

A žito dalo vlasy a čekanka oči, mák ústa a tvaře a všes, který kvetl u ženiných nohou vůni.

A tu se ozval ještě jeden malý dárcce, sedící na větvi.

" Já mu dám svůj zpěv," řekl a upustil k ženiným nohám pířko. Pak vše utichlo a zmizelo.

Ale když se žena probudila, leželo u jejích nohou děťátko. Byla to holčička se zlatými vlásky, zlatými, protože jí je dalo žito. Smála se na rozradostněnou ženu a z jejího obličejíčku jako hvězdy zářily dvě oči, kterým dala barvu čekanka.

Žena svlékla svůj šál a holčičku do něj zabalila. A s děckem v náručí šla a poklonila se všem dárcům, kteří přispěli k jejímu štěstí. Všem byla stejně vděčná, jen čekance víc, neboť dala svou krásnou barvu holčičce do oček. A proto - jako poděkování - pokřtila šťastná žena holčičku jménem Čekanka.

Pak vystavěla na tom místě malou chaloupku ze dřeva a kůry a usadila se v ní. Obdělávala pole, sklízela z nich a pracovala do úpadu. Dítě leželo v dřevěné kolébce, stromy mu šuměly nad hlavou, břízy zpívaly, květy voněly a nad větví nad kolébkou děděl slavík a zpíval.

A tak plynul zvolna čas. Čekanka rostla, měla už za sebou první krůčky, které dělala od borovice k borovici, rostla a rostla, až vyrostla v dívku neobyčejné krásy. Neboť vlasy jí zbarvilo zralé žito a ústa planý mák, v očích se jí odrážely čekanky a hlas měla jako slavík, který jí v dětství zpíval ukolébavky. Žila

šťastně se svou matkou v dřevěné chaloupce a snad věřila, že ta klidná pohoda nebude mít nikdy konce.

Jednou však zabloudil do onoho koutku muž. Čekanka šla právě do blízké bystřiny pro vodu a matka byla na poli. A tak se stalo, že když se dívka vrátila, seděl muž na lavičce před domkem. Měl kaštanové vlasy a oči temné jako propast v noci.

Dívka přiběhla k neznámému a ptala se ho, zda by mu mohla něco nabídnout. Muž požádal o trochu vody. A pak, když mu Čekanka podávala dřevěný pohárek, uchopila ji náhle mužská ruka za zápěstí.

" Jak se jmenuješ, krásné dítě ?"

" Čekanka. A ty, pane ?"

" Život."

" Máš divné jméno, pane, ale krásné."

" Krásné a bohaté," řekl záhadně muž. Pak vyzval Čekanku; aby usedla vedle něj a začal vypravovat. Měl hluboký a měkký hlas, znělo to, jako by les šuměl ve větru, a dívka mu naslouchala jako očarována.

Tak je našla matka, když se vrátila z pole. Muž se jí nelíbil. Cítila v jeho úsměvu něco úskočného, nepravého, cítila nejasné obavy, kdykoliv pohlédla na okouzlenou Čekanku. A Čekanka byla okouzlena. Viděla poprvé Život, a viděla ho mladýma očima, plnýma důvěry. Neviděla vrásky kolem očí a zatřpkala ústa, neviděla jeho občasně kosé pohledy, nevšimla si, že v jeho sametovém hlase ozve se někdy skřípavý zvuk.

Muž zůstal v chaloupce ~~host~~ na nocleh. Večer, když šla matka s Čekankou na lože, začala Čekanka o hostu mluvit. Matka ji chtěla varovat, dlouho do noci hovořila o svých obavách, všechny své trpké zkušenosti Čekance vylíčila, jako by ji chtěla zapřísahat, ale čím déle mluvila, tím byla Čekanka zatvrzelejší. A posléze už nevydržela mlčet, jako přival vychrtila ze sebe rozhořčenou obhajobu neznámého muže.

Matka se pohněvala, odmlčela se, a tu noc ověsila tma hedvábnými záclonami domek, poprvé naplněný nesvárem a pocitem křivdy.

Muž na půdě spal. Ale Čekanka se převalovala na lůžku, ze všech koutů hleděly na ni jeho tmavé oči, v duši jí zněl jeho hlas, jeho cizokrajná a poutavá vůně jí obklopovala. A přece v skrytu jejího srdce zazníval slabounký hlas, který připomínal matčino varování.

A matka zatím ležela nehybně na svém lůžku, oči upřené na strpp. Čekančin neklid jí působil bolest. Nedovedla pochopit, že Čekanka vidí Život svýma mladýma očima, plnýma důvěry, že přináší v dlaních své srdce, čisté a průzračné jako křišťál, a očekává, že stejně k ní přistupuje i ten druhý.

To bezmocné přihlížení bylo pro matku kruté. Vždyť ona znala Život z jiných, méně krásných stránek, znala šalebnost jeho vábivého hlasu, věděla, že za každou utrženou růží vraží tolik ostnů do dlaně - jak potom měla pochopit, že Čekanka skutečně věří ?

Ani stromy venku nespaly. Borovice šeptaly břízám o cizinci v dřevěné chaloupce, slavík usedl na okno a zpíval o zklamání, vřes voněl a na les padl smutek jako těžký sametový závěs....

Druhého dne odešla matka opět na pole za svou prací. Před odchodem políbila Čekanku vroucně na čelo, jako by měla o ni strach. A když se vrátila v poledne domů, našla domek prázdný. Muž i Čekanka zmizeli.

I usedla na lávku před domkem, složila umavené ruce do klína a čekala v bláhové naději, že snad Čekanka šla na procházku a že se ještě vrátí.

Ale hodiny mýjely, žena čekala se srdcem sevřeným a Čekanka se nevracela. A přišel večer. Slavík přilétl, usedl

na okénko a zpíval. Ale ani jeho písně nedovedly utiшит bolest, která byla v matčině srdci.

Soumrak padal na vrcholky borovic. Tu a tam se zatřpytila hvězda. Větrík, který navečer rozhoupaval větve bříz, ulehl. Zmlkl i slavík na římse. Nastalo ticho, hluboké ticho. A pak lesem provanula jemná, velmi vzdálená hudba, a před matkou se objevila bytost, zahalená v růžové závoje, stejně krásná a něžná jako před sedmnácti lety, kdy položila vedle spící ženy malou Čekanku.

" Jsem Iluse, " pravila a sedla si vedle nešťastné matky. " Nesu ti pozdravy od Čekanky. " A vypravovala o uprchlé dívence a o štěstí, které na ni čeká tam za horami, kam se ubírá. A matka naslouchala a její mateřské srdce, tak dobré a věrné, počalo rychleji tlouci nad očekávanými radostmi a štěstím svého dítěte.

A když Iluse odešla se slibem, že příštího večera přijde opět, ulehla uklidněná matka na prosté lůžko a usnula s požehnáním na rtech, jež mělo provázet putující Čekanku na její pouti za Životem.

A zase plynul čas. Vřes už dávno odkvetl a celou zemi pokryl sníh. Iluse byla dosud každovečerním hostem u matky. Nemluvila už tolik o Čekance, mluvila o lidech, kteří žijí ve světě tam za lesem, vyprávěla dlouhé příběhy o statečných mužích a ženách dobrého srdce a o dobru, jež vždycky vítězí nad zlem. Její vypravování byla plná čarokrásných zahrad, zázraků a kouzel, princezen, králů a prostých lidí, kteří neměli nic, než své dobré a čisté srdce.

Pak zmizel sníh s úbočí a rozvodnil řeky. V koutku březového háje rozvila se poupata bledulek jako první pozdrav vítězí Vesny. Boj byl krátký. Ledová stařena se zahalila ve svůj hermelínový kožich, přitáhla si mlhovou plachetku přes mramorově bledý obličej, přehala plna úzkosti před zlatými slunečními šípy, které Vesna marnotratně vystřelovala svým lukem

do světa.

Tepla stále přibývalo. Louky se zazelenaly, břízy rozkvetly, cvrčci na mezích hráli na své housličky a včely létaly z květu na květ. A jednoho dne vrátil se malý světoběžník ze své daleké pouti, usedl na římsu, kde kvetly hrachory a řeřicha, a rozezpíval svou první jarní píseň. Ale byla to smutná píseň. Borovice šuměly, břízy nakláněly své štíhlé postavy blíže ke zpěváčkovi, aby jim ani jediné slovo neuniklo. A když slavík skončil, ptaly se ho, zda neviděl Čekanku.

" Viděl," řekl slavík a začal novou píseň. Ale i ta byla smutná, vyprávěla o dlouhých poutích za Živodem, trýznivých a osamělých, o záblescích štěstí, jež se třpytí jako démanty, a když po nich lidská ruka sáhne, změní se v bezcenné střípky a jejich ostré hrany zraní nejenom dlaně, nýbrž i srdce.

A skončil. Borovice stály nehnutě, na břízách se ani lísteček nezachvěl a před domkem, o dveře opřena stála žena, jejíž svět se zřítíl v ssutiny. Stála tam dlouho a jenom slzy, podobné perlám, kanuly jí po bledých tvářích.

Když večer přišla Iluse, stála matka na zápraží.

" Jdu do světa za Čekankou," řekla. " Svět není takový, jak tys jej líčila."

" Jsem Iluse," ozval se sladký, flétnový hlas. " Přicházím tam, kde můj bratr Život ublíží, abych hojila rány, které způsobil. Chceš-li jít za Čekankou, jdi. Nenajdeš ji. Ale v každém člověku objevíš něco ze svého dítěte. Jeden bude mít její zrazené oči, druhý její lomící ruce. Jdi, hledej a pomáhej. Každého člověka alespoň jednou zradil Život. Chvilí ho hýčkal a pak ho srazil. Málokdo byl silnější než on. Jdi, hledej a pomáhej."

A zatím co matka pomalu chápala smysl těchto slov, rozpřývala se Iluse v modrém stínu borovic....

Příštího dne uzamkla žena dům, poklonila se borovicím a břízám, rozloučala se s loukami a poli a odešla. Šla dlouho

světem. A shledala, že Iluse měla pravdu. Všude viděla Čekanku, ať v ženě, která udřeně nesla svůj kříž každodenních starostí a bolestí, ať v muži, jenž ztratil víru v dobro. A když sama nevěděla, jak pomoci, usedla na mez a vyprávěla dětem, které se kolem ní seskupily, to, co jí vyprávěla Iluse.

A tu neposlouchaly jenom děti, i velcí přisedali, zprvu nedůvěřivě, pak ale s otevřeným srdcem, a v něm se jim rozsvěcovala světýlka víry, že dobro vítězí nad zlem.

A tak se zrodila pohádka. A matka chodila od vesnice k vesnici, od města k městu, marně hledajíc Čekanku, ač ji nalézala v každém, koho potkala.

Možná, že až vás život zkruší, potkáte ji a ona vám dá něco ze své nepřeborné důvěry v dobro. Nepotká-li vás sama, hledejte a najdete ji.